

Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

Nemělo výsledku toto rozechvěné prohlédávání a paní Škoulová všecka unavena, rozpačitá a rozmrzelá naléhala, aby toho nechali, že půjde raději k slečně Konečné a k panu registrátorovi, Svouil a chtějí ji vyprovázet, ale ona stála na tom, aby zůstala doma, kdyby Bettyna snad se vrátila, nebo nějaká zpráva přišla. Tak vrátil se doktor opět do svého bytu v rostoucím rozechvění a obavách.

Měl chvíli, že by se byl nejrádeji tu minutu rozeběhl hledat Bettynu na zďaf Bůh, v blízkosti naději, že mu musí přijít do cesty, že musí uvidět její světlý slavný klobouk s černým párem, pod stínem rozepjatého bílého slunečníku, i zas takové, kdy se vnucoval vši silou do klidu, kdy hltavými donšky lil do sebe vodu a omýval si tvář i krk, aby zmírnil své rozčilení a prudký tep svého srdce, kdy hlasitě si opakoval, tiskla si křečovitě spánky: "Vždyť je to nerozum, takhle hned posbíjet hlavy, co u všech všudy se mi epe do mozku celá kolečka tragických konců jako nějakému specialistovi v truchlých hrách. Klid, klid, klid! Zde není jiné rady, než pokojně vyčkat večera, neb aspoň návratu paní Škoulové."

Ale mezi to zas přicházely záchvaty beznaděje za horečné úmysly, návaly stesku a lítosti, křivé touhy jen jednou ji ještě vidět, jen jednou s ní ještě promluvit tak opravdově, tak srdečně, tak močně z hlubin duše, že by ta slova ji musela připoutat k životu.

Konečně ulevilo pobouření samo sebou poněkud, nemajíc již síly se stupňovat. Přecházelo zneuhla v sklíčenost proležávanou svíravými pocity úzkostí v končině srdeční, i bolení hlavy napjetím způsobené se dostavilo.

Bylo mu, jakoby se měl zalknout ve svém pokoji, ač měl okna otevřeno, a co chvíli z něho se vykláněl a hleděl do ulice v pravo i v levo, nezořli-li někde Bettynu vcházet do domu. Nikde nic. Samý cizí lhostejný chodec, samá neznámá tupá tvář — všední, bezduchý, bezúčelný vír, jakoby se bylo pranic nestalo, jakoby vše bylo bezejmým nebo slepotou poraženým davem. Ženou se nahoru, ženou se dolů, mladí, staří, dospělí, děti — jen Bettyna nikde, jen po ní nikde památky a nikde ani otázky!

Nikdy necítil tolik odporu k lidem jako v těch chvílích. Přitupělým stádem bez myšlenky a citu se mu zdálo, a byl přímo naplněn nepřátelstvím k těm mužským i ženským postavám a postavičkám, nafouklé se procházejícím i zas překotně pospěhávajícím za nějakým malicherným, hloupým cílem, v směšném domnění, že na ně hledí všechny oči, nebo že zmeškají buhví co, kdyby přišly o vteřinu později.

Vysmíval se jim, urážel je v duchu, ale přistihuje se při tom, zlobil se zas na sebe, že si počíná jako dítě nerozumné a vzdorovité, i začal hned zas prudec přecházet po pokoji, aby se však po chvíli opět vyklonil z okna.

Několikrát krát vyšel ven na chodbu, přesvědčit se, nepropásl-li snad návrat Bettynin, nevěšali do domu, zatím co se procházel, a nesedl-li již dávno doma. Při každém takovém vyjítí zatukala mu naděje žaludně na srdce, ale pokaždé vracel se sklamaný od zavřených protějších dveří.

Bylo již k šesté hodině. Netrpělivostí přímo vysílen, ve svých čtyřech stěnách jedva již dýchal, odhodlal se konečně přecházet po ulici a dávat pozor na každého, kdo vejde. Když uzavíral na klíč dveře svého bytu, zaběhlo se mu v očích akor dolení mířkováni schránku na dopisy, přibítky k pažen. Proud náhlé úzkosti projel mu při tom od beder ke kolennům, že se mu až neby zachvěly. Myšlenka, že je to čekaná zpráva od Bettyny, vyplývala se roukama otevřel schránku, chopil se psaní, a tu teprve poznal, že jsou dvě. Jedno adresované paní

Škoulové, druhé jemu — vlasové, ležaté písmo Bettynino s množstvím klíček a závitin. Nezavřev ani schránku, vrátil se spěšně do svého pokoje a nemoha úzkostí téměř dýchat, rozevřel obálku. Z přeloženého tubého billet de correspondance vypadla složená stovka. Nechal ji ležet a očima jen vhlídal obsah krátkých drobných řádek.

Milý Carolo!

Víš, co jsem Ti vždycky povídala? Došlo k tomu. Přihlala mi náhoda zlatého kapra, jenž mě zahrnuje vším, co hrdlo ráčí. Ví všecko, ale je zamilován až po ploutve. I kočár budu mít, Carolo. Hraju va banque, ale myslím, že vyhraju. Neztratím se. Seže-li přee, bude to moje vina. Neber to tragicky, jak máš ve zvyku, utěš se a zapomeň. Je to nejmoudřejší a nejdůstojnější. Nebyli bychom bývali spolu šťastní. Jestli's to věřil, byl to blud. Jen uvaž všecko, co jsem Ti kdy říkala. Nebylo to možná. Buď zdrav a mysl si: "Es hat nicht sollen sein!" Betta.

NB. Maminka si od Tebe vypůjčila maličkost na výbavu, vracím to přímo Tobě, neboť od ní bys to sotva dostal. To druhé psaní jí odevzdej.

Doktorovi bylo, jakoby ho byl někdo sešvihl prutem přes oči a přes tvář. Úzkost byla ta tam, ale stud z ní, krvavý stud pěníl se v duši. Lapal po slovu, jímž by si ulevil.

"Děvka!" odsrkl konečně ze své horkosti, již naplněno bylo jeho srdce. "Cynická děvka!" opakoval vztekle, ale oči mu při tom vlyhly hanbou a lítostí. Ne lítostí, že ji ztratil, ale nad měkostí svého citu, nad neklidem a úzkostí jež protřpěl.

Dupl prudec na vypadlou bankovku a vtačil ji přímo podpatkem do rozdrnutých prken podlahy. "Děvka, děvka to je!" opakoval při tom vztekle znova. "Prodá se hůf než..." místo dořeknutí jen odplivl hausem.

Ale po nějaké chvíli prudkost výbuchu ulevila, a do duše se hrnul proud nových myšlenek a otázek.

Tak to byl tedy výsledek jejich každodenních vycházek. Chytala, lovila. Jako pouliční nevěstka! Proto nechtěla mít průvod! A on, jak byl naivní! Ah co, naivní! Hlupák, osel! Měl by se dát ukazovat se svou znalostí lidí, se svou psychologií! Fuj — stydno až na to vzpomínat. Každý jen trošičku méně slepý by byl musel mít podezření. A byl by je stopoval a přistihl. Ale on je samá starost s upříšením ženitv a samá důvěřivost a samá ideálnost smýšlení! Jistě se mu musela smát v duchu, tak pohrdavě, útrpně smát jeho zabeđeností. A měla dobře. Dobře měla — nezastluhoval za tu svou bezmeznou slepotu nic jiného. A koruna všeho, když uteče, on zrovna zmírá bázni, že si sáhla na život. Každý commis, ač co commis — každý gymnastista by byl chytřejší!

A že stará ne nevěstila? — A kdo ví vlastně? — Snad tušila a bylo jí to vzhod? Snad dokonce věděla —! Snad to byla vše smluvená hra? Ne — to přece snad není —! Jen až se vrátí, musí mu ukázat ten dopis. A což nemohl by se naň podívat sám? V rozechvění omylem jej roztrhl. Kdo mu to může vykládat ve zlé? — Ale ne, nebylo by to žestné — počká!

Jak dlouho byly vlastně ty dopisy v schránce? — Vzpomínal, kdy se poslédne na ni podíval. Když přišel o půl druhé od oběda, byla ještě prázdná, to ví určitě. Dál se nepamátuje, že by si ji byl všiml. Kdo je přinesl, měl patrně rozkaz opatrně je tam vstřípat, neklepat, neovazat se. Doktor chytěl klobouk a běžel k domovním, nepatřil se odpovědně nikdo po něm anebo po paní Škoulové, kdo zůstávají. — Nikdo přece. Neohlédla-li posluhu nebo cizího člověka vůbec jít kolem oken

na schody? — Ze nikoho, zněla odpověď.

Neuspokojen se vrátil, vzal za kliku u paní Škoulové a zatřásl dveřmi. Byly zavřeny. A ona se nevrací. A což jestli se nevrátí? Jestli to vše přee není smluvená komedie? — Zert? — Ne, to by tu stovku nebyla dala do psaní.

Vrátil se rychle do svého pokoje, zvedl ji a šel s ní k oknu. Byla nová, ostrých okrajů, ale proražena hranou a hřebíky podpatku, jak na ni šlapal.

Hodil ji na stůl a chopil se znovu psaní. Pátral po datu; nebylo ho tam. Přivoněl k němu, nevonělo. Na adrese přesně určena ulice, číslo, poslechdi ano i dvěře, za to na adrese druhého psaní jen jméno paní Škoulové. Rozsvítil lampu a prohlížel je proti světlu. Neuviděl ničebo. Odhodil je.

Netrpělivě rozhodil se po pokoji.

"Co dělat, co dělat!"

"Nemůže to tak nechat. Kdyby byla sama, kdyby byla volná, ať se řítí, kama chce, ať se třeba zalzne bahnem, je-li jí líbo, ale ona je matka jeho dítěte, i je povinnost zachránit, co se zachránit dá..."

Jí jakoby to vůbec nebylo ani překážkou. Ani slovo pro to nemá ve svém dopisu, jakoby toho závazku nebylo. Ach, co té je závazek, co mateřství! Ona je tak — tak podlá, že jí není nic svatého. Kam to dítě vleče? Jeho krev! Co z něho jednou bude? Zločin je to, hmušný, podlý zločin!"

"Neber to tragicky," vzpomněl v tom na slova jejího dopisu. — "Ano, v nich je ona všecka. Zradí, zjezoždí, dítě ukradne, unese a — neber to tragicky! Do želez takového tvorní! Provoz na něj!"

Doktor se třásl rozhořčením i bolestí. "Nemchá to tak a nenechá!" dupl nohou. "Úřadům to ohlásí, vypátrá jí dá a násilím přivést zpět, i toho jejího čistého kavalíra. Jaký nestoudný chlap to musí být! Zbankrotily don Juan, jemuž chytivost z očí kape jako hnis. Ten má pak platit za otec jeho krve — takové zvíře!"

"Jenom ne tragicky," ozvalo se v tom opět dotěrně v jeho nitru a v představě kmíla se mu Bettynina tvář s tím všymšným rysem kolem rtů i s tím chytivým vybiživým pohledem každých očí. Měl zlost na to vetřelé slovo v této chvíli i na tu představu, ale nemohl je zabnat. Naopak cítil, jak se z něho buhví jakým impulsem a buhví jakým zákonem souká kede pavučinové vlákenko střízlivých námitek a opřádá jeho hnev.

"Jakým právem chceš ji vléci zpět? — Byly by tyhle konce bývaly bez tebe? — Jsi na nich bez viny? —"

"Ale kdy?... Mě's je mít hned. Byla tvou manželkou? — Čím ti byla? — Oč je ten nynější kavalír horší než ty? — Nebyl's i ty násáklý smyšlností? Jaké rozhorlování, jaké odsuzování? Jsi ty k němu povolán? —"

Vlákenka sířla a stahovala se. Pokoušel se je trhat, ale poznával, že je slabé.

"Já chtěj napravít, co jsem zavinił, něstí důsledky všeho toho!"

"A můžeš vědět, neslibuje-li těž on jí manželství? — Nebude-li s ním vskutku šťastnější než s tebou? Máš nějaké zákonné právo na ni? — Slibila ti kdy, že si tě vezme? Neříkala naopak pořád, že se nedá zahrabat? —"

"Ale mám povinnost vůči ní!"

"Ona se jich zřiká, můžeš jí je vnutit? Kdy jsi s nimi přišel? V době vašeho flirtu, neopakovali's stokrát jako zcela všední bejskek, že se milujete bez vzájemných závazků?"

"Ale poměr se změnil, přestala hra i žert — a já byl pamětlivý toho, co mi nastává."

"A co kdyby byla uprelba s novým kavalírem, než jsi něco zvěděl, a než zvěděla i její matka? — Deklamoval bys těž o povinnost? — Že jí dáš násilím přivést zpět? — Vidíš, ty — 'moralista'!"

Bettyna nemohla mít lepšího advokáta nad tento dotěrný hlas v doktorově svědomí, jež rozleptával jeho rozhořčení i svažoval jeho hnev. Odkud se vzal? Proč ho doktor necítil dřív v hlubinách své duše? Byl vyproštěn teprv zřícením jeho nadějí do budoucího života, jako odpadnutím vod teprve vylézá ze dna ukryté tam tvorstvo, o němž nebylo dřív potuchy? —

Když se vrátila k osmé hodině paní Škoulová, byl doktor ku podivu skrotlý. Halil se v unavení, bolest a smutek. Stará paní přišla dosti klidna se zprávou, že ani pan registrátor ani slečna Konečná Bettynu už kolik dní neviděli, ale vypravovala prý slečna Myslíková, která u Konečných bydlí, že ji potkala před nedávnem po dvakrát poň Lednou s nějakým velmi elegantním mladíkem, kterého však neznala. "Moc nůbl prý se zdál."

Doktor jí podal s krátkým vysvětlením došlý list. Chopila se ho chvatně a rozevřela před nim. I v něm byly složené peníze; kolik, doktor nepostřehl, paní Škoulová je chvatně schovala do kapsy.

Zrak její rychle klouzal po řádkách. Pozoruje jí napjatě, nepostřehl doktor v její tváři změny. Když dočtla, složila list a strkala zvolna do obálky.

"Tedy takové to je," řekla po chvíli se slabým tónem udivení, ale celkem klidně. "Inu — to je tak našá Bettě zcela podobno. — Ale je to tajnostkářka!" dodala náhle živě a povstala. "Tak to držet po pokličkou, to se podívoje!"

"Co píše vám, milostpani?" ptal se doktor potlačuje násilně vzkyplý odpor nad tímto dráždícím jej klidem. "Z čeho je ta osoba, že jí ani tohle nehme?" zavířilo mu duš.

Paní Škoulová podala mu dopis. "Můžete si to přečíst. Však tam není o mnoho víc, než co jste pověděl, že vám psala."

Doktor četl, ruka se mu třásla. Milá mami!

S Carolem by to nevedlo k žádnému štěstí; znám se příliš dobře. Co se stalo, musí se zapomenout. Odjždím, abych tomu udělala nadobro a navždy konec. Našla jsem si náhradu, která něco váží. Nemusíš mít žádnou starost o mne. Vede se mi, jak se mi nikdy nevedlo, a dovedu to již zanařit, aby z toho něco bylo. Napíšu Ti o tom jednou vše, až se usadí první dojmy. Přijmi tu zprávu klidně i s příloženou malou pomocí na přilepsenou, jako s nejlepšími důkazem, že můj kapr má zlaté šupiny. Doktor bude asi vyvádět, tak ho už nějak hleď, chudšasa, upokojit. Všecko se to časem poddá. Tobě na podzim beztoho přijede Růda, tak se Ti stejskat nebude. Myslí si, že jsem se bohatě vdala, ale daleko. A kdo ví, co se stane. Známým řekni, že jsem odjela, abych udělala s doktorem na ráz konec. Však Ty to už dobře vyřídiš. Za jiných okolností nebyla bych dělala takové tajnosti, zvlášt před Tebou — vždyť vím, že jsi v těch věcech praktická — ale takhle jsem se chtěla vyhnout sečám a — sentimentálnostem. Uznáš, že jsem jednala dobře. Budu Ti brzo psát vše a určitěji. Líba Tě Tvoje

Betta.

Když doktor dočetl, opřel hlavu o dlaně a zahleděl se na paní Škoulovou. Ale díval se jí do tváře skoro až tupě. Cítil v té chvíli jako náhlé podlomení všech svých sil. Nevěděl, je-li to konečně ochabnutí po tolika dejmech či jen momentální reakce, nebo úinek zmočující se ho resignace, dokonce ovládnutího vědomí, že je konec. Ostatně bylo mu to v té chvíli už jedno. Nekypěl v něm už hnev, nehlodala bolest, cítil již pouze hnus a horkost. A nesmírnou fyzickou skleslost.

"Tak co budete dělat, paní Škoulová," ptal se zvolna a nepouštěje s ní oči.

"Co můžem tady dělat?" pokrčila rameny. "To víte, to je těžko. Nutit se tu nic nedá. Když myslí, že to bude její štěstí, tu je mateřská láska se do toho plácá, smírně začala panička.

"A co až to dítě přijde na svět!" ptal se dál, stále tak zvolna,

NENÍ TO ŽÁDNÝ HUMBUK!

Cleveland, O., 11007 Buckeye Rd.

Drahá přítelkyně:—Jsem Vám velmi díky zavázána za Vaše dobré a upřímné léčení a zvlášt za Vaše výborné Thé, neb lepšího léku proti zácpě na světě ani být nemůže, poněvadž se tak dobře užívá a není to žádný humbuk jako jiné patentní léky, ve kterých jsme se již mnohokrát zklamali. Můj manžel trpěl do 6 měsíců na vnitřní bolesti ve spodní části těla, všechno ho tuze bolelo, — nemohl ležet ani chodit. Bolesti mu přecházely z těla do nohou — již jsem se obávala, že si ještě několik neděl polež, neb měl revmatism. Ten se těžko vyléčí, když není ten pravý lék proti němu — pomáhala jsem jak kdo radil, horké obklady i studené, mazaání, ale nic nepomohly. — Pilulek využíval za \$10.00 a co lékařům platil — avšak jen málo se mu po všem ulevilo. Pak jsem se obrátila k jinému prostředku a to byly oznámky a zde jsem se dověděla o tom šťastném léku, který mého manžela uzdravil — Vaše Bylinné Thé proti zácpě a revmatismu a pak zvláštní léčení pro muže. Vaše Bylinné Thé pijeme třikrát v týdnu — ani bychom bez něho být nemohli a takto jsme zbaveni všech nepřijemných bolestí. Proto všem krajanům i krajanekám doporučuji Vaše dobré léky a všem trpícím oznamuji: obraťte se s důvěrou na Marii Votpykovou, neb ta Vám upřímně poradí a nezklame. S pozdravem J. K. Shaněl.

Již se operace nedočká.

Drahá přítelkyně:—Musím doznati, že Vaše Thé mě uzdravilo — měla jsem strašné bolesti na pravé straně po jedenáct let. Ať jsem vzala, co chtěla nic mi nepomáhalo, stálo mně bylo huře, až jsem musela vzít lékaře. On mi řekl, že musím být opeřovanou, že jsou to žluční kamínky. Na to jsem četla Vaši oznámku o Vašem Thé, nechala jsem si ho přinést z lékárny, abych ho zkusila; jenom třikrát jsem ho upravila a bolesti jsou pryč, tak myslím, že se už pan doktor operace nedočká.

Ještě jednou Vám mnohokrát děkuji, že jsem zase zdráva; zdraví jest mi milejší, než plný měšec zlata a přeji Vám zdraví a dlouhá léta, abyste mohla i na dále trpícím pomáhati.

Vaše upřímná přítelkyně

MARIE ANĐEL,

6034 Hiram Ave., Cleveland, O.

Muži, ženy, dívky a starouškové

Často ani nevíte, co Vás více bolí, a tu náš lék dá úlevu a zdraví.

Wheelerovo Bylinné thé je silitel jater, ledvin a krvečistitel

Obtřízíte na zkoušku lék zdarma na požádání. Žádný patentní lék

Jest to čistý přírodní lék jak pro dospělé tak pro děti, zdravotním zákonem prokroumaný, a zaručený, že jest takový, jak se o něm praví, a poskytne úlevy při zácpě, kyselosti v žaludku, žlučnatosti, obtížném trávení, jaterních obtížích, bolestech hlavy, zlaté žile, červům, bolestí v zádech, nezáživnosti, malárii, kašli, nastuzení, bolavém hrdle, revmatismu, neuralgii, dně, bolestí v boku, bolestí v kříži, rozčilenosti, zemdlenosti, ospalosti, souchotinám, pupencích, žloutence, vyrážce, svrabu, vodnatelnosti, srdeční vadě, boulic, nádorech, tasemnicí, lišicích, zastaralých bolestech a všech nepořádekch krve a ledvin. Chutí jest příjemná. Stolica bezbolestná a lehoučká.

Na prodej v troji velikosti, pošlou vyplaceně až do domu 28, 55c a velká krabička stačící na celý měsíc za \$1.10 — 6 za \$5. — Vzor-ky zdarma s radostí pošlem na požádání.

Máme zaručené léčení pro KATAR. Též zvláštní léčení pro muže pouze. Trpící, slabé, unavené, především sestřelé matky a ženy, slabé a bledé dívky. Máme zvláštní léčení pro všechny vaše bolestné choulolistivé nemoce. Popište s důvěrou svou nemoc a pošleme Vám obratem pošty lék zdarma na několik dní na zkoušku a knížěčky o nemocích. Další léčení posíláme jen na etnou Vaši objednávku.

Vzorky Thé na zkoušku zdarma a Thé na prodej a jiné léky dle přání jsou k dostání v Omaze u Mr. Václava Jelínka, 1409 Garfield St., Omaha, Neb. Mrs. Marie Sýkora, 3f2 So. 22. St., So. Omaha, Nebr.

Račte psát anglicky neb česky. Adresa:

Marie Votpyka, & Co., Dept. 10, So. Bend, Ind.

na, a přimhouřil oči jako v mdlobě.

"Do těch dob — kdo pak ví, co se stane. Tu se nedá nic prorokovat, nic určovat a nic slibovat. To se musí nechat budoucnosti."

"Tak! — Já do toho jako nemám co mluvit!" Přivřel oči ještě víc, že je měl skoro jako zavřeny.

"Inu proč pak? To já neřikám. To se všecko ukáže. Já sama už budu hledět nějak to vyrovnat. To se musí všecko po dobrótě. Jen s žádným rámsenkem, pane doktore. Jen žádný skandál snad, žádná ukvapenost. Všecko po dobrém a s rozumem!" Paní Škoulová měla pro poslední slova svůj rozšafný, vlídný, mateřský tón.

(Pokračování.)

Zdlouhavý pokrok.

Jest ku podivu, jak lidstvo v některých ohledech pomalu pokračuje. Pověra, předsudek, lenost zatemňují mu zrak. Zdálo by se, že měl by každý alespoň své tělo znáti; že měl by vědět, co mu prospívá a co mu škodí; že měl by vědět, jak nahodilou škodu ryehle napraviti a čeho se stříci. Ale není tomu ak. Děláme právě to, o čem víme, že nám to škodí; proto jest důležitým, abychom dovedli dáti vše zase do pořádku. V tom ohledu není nad Trinerovo Léčivé Hořké Víno, protože ono vypudí z těla všechny škodlivé, jedovaté věci, které se ve vnitřnostech nahromadily a celý systém otravují. Ono při tom vnitřnosti sešilí, aby nemohly v takový stav brzy znovu upáknouti. Reguluje činnost všech zařivacích orgánů a tím celá tělo. Jest výborným v zácpě, nervoznosti, mnohých vyrážkách, v nemocích žaludku, jater a střev. V lékárkách. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland ave., Chicago, Illinois.